

14.	Štanclová : Kroužkovatelé VČ a počet jimi okroužkovaných ptáků v roce 1984	95 - 109
15.	Zprávy osobní : Stoleté výročí Josefa Musílka (Obhlídaj) Prof. RNDr. a MVDr. Vratislav Vrtiš pětaosmdesátňákem (Obhlídaj)	110 - 111 112 - 113

MOUDIVLÁČEK LUŽNÍ - Remiz pendulinus (L.),
jeho rozšíření, hnízdění a tah na území Bohdanečska

Ladislav ŠTANCL, Helga ŠTANCHOVÁ

Úvod

Po prvním nálezu hnízda na Bohdanečsku, se zde moudivláček značně rozšířil a v současné době náleží nejen k pravidelně hnízdícím na mnoha místech, ale těší se i předmímu zájmu ornitologů. V následujícím příspěvku jsme zpracovali dosavadní znalosti o jeho rozšíření, hnízdění a tahu na tomto území, jako první zprávu z výzkumu rákosových ptáků, nynější "akci Acrocephalus".

Až do roku 1946 nebyl na území Bohdanečska vůbec znám. Z Pardubicka je znám zistih z 9. 4. 1934 od Opočinka (MUSÍLEK 1946, OBHLÍDAL 1949) a 3 ex., které pozoroval Musílek 14. il. 1940 u Starého Laba u Pardubic. V roce 1944 bylo nalezeno nedokončené hnízdo v Kuněticích u Pardubic (OBHLÍDAL 1. c.). V roce 1946 nalezl OBHLÍDAL (1. c.) první hnízdo na Bohdanečském rybníku. V pozdější době se zde značně rozšířil a jeho hnízda byla často kontrolována (JIRÁSEK 1946/47, OBHLÍDAL 1. c., ŠTANCL 1973). Každoročně zde hnízdí 3 - 15 páru. Odsud se rozšířil na okolní lokality. Již v roce 1951 bylo jeho hnízdo nalezeno v Lánech na Dálku (VÁGNER 1951), v roce 1952 na rybnících u Bukovky (ŠTANCL, ŠTANCHOVÁ 1974). V roce 1961 bylo jeho hnízdění známo již na mnoha místech. KOTEK (1961) uvádí nálezy hnízd od Kunětic, Němčic, Blatnickovské Lhotky, Pardubic a Rosic nad Labem. V roce 1962 bylo JANALÍKEM (1962) objeveno hnízdění na "Libišanské bažině". V roce 1964 hnízdil již i u rybníka "Sopřeč" (ŠTANCL 1968). Postupně bylo hnízdění prokázáno po celém území. KRATOCHVÍL ho nalezl u Volče, my u "Střešova", "Třesického", Ostrova u Chlumce nad Cidlinou a jinde. Nyní hnízdí na vhodných místech celého území Pardubicka, Přeloučska, Chlumecka a Hradecka (viz též JANALÍK 1961, KRATOCHVÍL 1972, HUBÁLEK 1974, SKLENÁŘ 1982, ŠTANCL 1958). Kromě původní lokality, kde hnízdí pravidelně, nehnízdí všude každoroč-

ně. Jeho stav početně silně kolísá od 1 - 3 páru a někdy nejsou některé lokality obsazeny vůbec. Velmi hojným byl např. v roce 1965, 66, 77, 84, naproti tomu řídkým v roce 1961, 72, 81 a pod.

Příležit

Příležit moudivláčků je závislý hlavně na průběhu počasí. Většina prvních pozorování spadá do první dekády dubna /70 % - n = 20/, výjimečně jsme je zastihli již v březnu /10 %. Nejdříve 8.3.1964 2 ex. na "Bohdančí", t. j. v době, kdy je většina z nich pravděpodobně ještě v místech zimování a nebo na zpráteční cestě. V únoru a březnu nebyl žádný z místních moudivláčků nikde kontrolován. Přilétá v malých skupinkách do 10 ex., někdy pouze jednotlivě. Je to pravděpodobně závislé na složení jednotlivých populací u prvních vracejících se houfů. Mimořádně silný tah byl pozorován 11.4.1971 u "Bohdanče", kdy v poledních hodinách přetahovaly nepřetržitě houfy do 20 exemplářů.

Tab. 1.

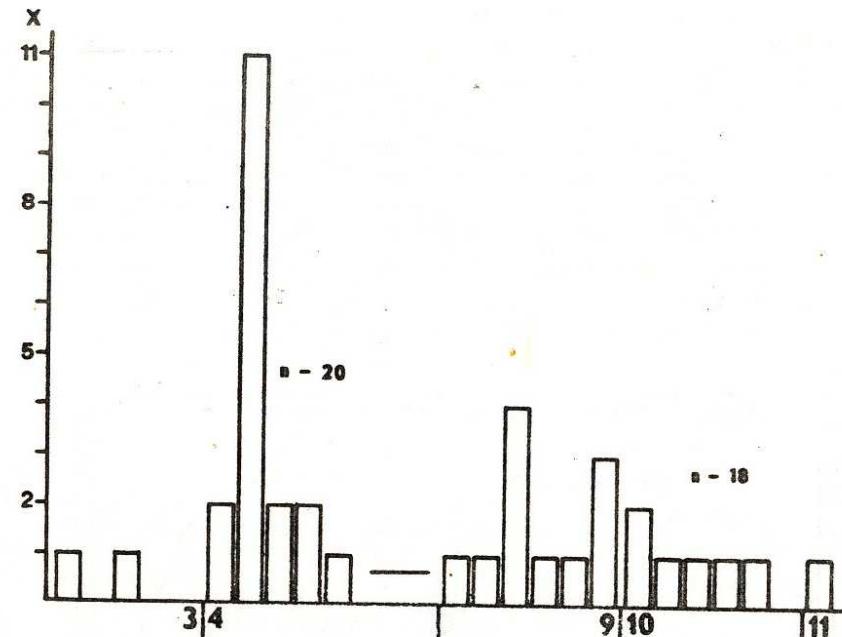
Příležit moudivláčků na území Bohdanečska - první pozorování

19.4.1954	7.4.1957	19.4.1958	19.3.1959	1.4.1960
7.4.1962	9.4.1963	8.3.1964	15.4.1965	8.4.1966
1.4.1967	8.4.1971	8.4.1973	9.4.1976	7.4.1977
11.4.1978	9.4.1979	7.4.1981	25.4.1983	10.4.1984

Usazení mladých

O usazení mladých máme zatím pouze jedený doklad, kdy mladý pták zahnízdil na téma rybníku / 115 198 N /. Další 2, u hnízda zařízení ptáci jako páry / 71 377 N a 293 805 Z /, byli kroužkováni při podzimní potulce.

1. N 115 198 L. Štanclová
P: 27.05.1964 rybník Matka u Bohdanče
K: 06.09.1964 Neusiedl am See 47.55 N 16.50 E Rakousko
K: 06.05.1965 rybník Sopřeč
K: 20.06.1965 rybník Bohdaneč
2. N 71 377 F. Štanclová
J: 26.08.1962 rybník Bohdaneč
K: 01.05.1964 Třebeš u Hradce Králové 50.10 N 15.45 E
3. Z 293 805 /v páru s N 71 377/ F. Štanclová
J: 11.08.1963 rybník Bohdaneč
K: 01.05.1964 Třebeš u Hradce Králové u hnízda

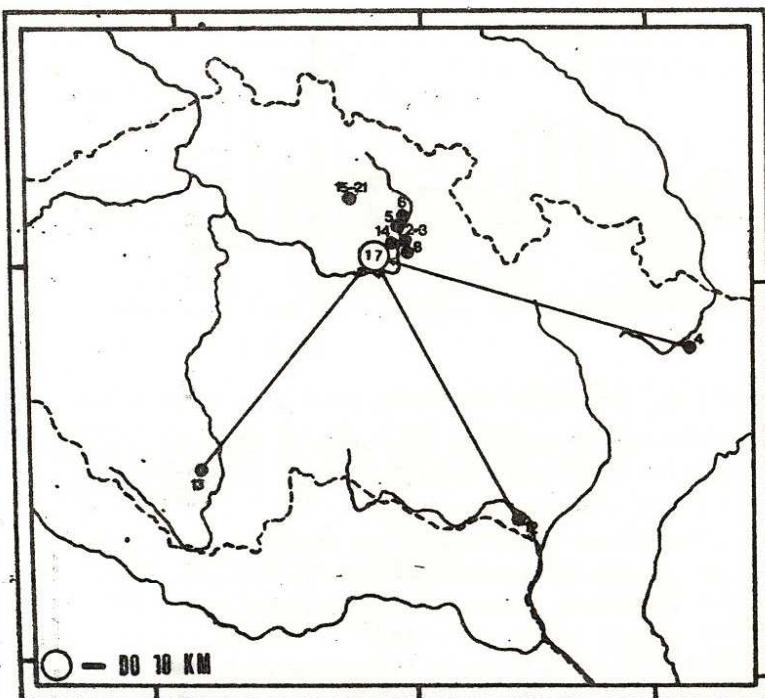
Obr. 1. Moudivláček lužní - první a poslední pozorování.

Pohnízdní potulk

Při potulkách a tazích je úzce vázán na rákosové porosty. Jinde ho zastihneme pouze výjimečně, např. 14.7.1972 v zahradě v Habřině Vlčí několik jedinců.

Po vyhnízdění se nejprve potuluje rodinka pohromadě /zastižení ještě 14 dnů po opuštění hnízda/. Později se sdružují a promíšují jednotlivé rodiny a vznikají větší houfy. Při dalších potulkách /již po polovině července/ se dostávají i dále od hnízdišť a jednotlivé houfy se stále spojují a opět rozdělují, takže nakonec spolu létají moudivláčci ze vzdálenosti několika desítek až stovek kilometrů./obr. 2./. Nikdy se nám při opětovné kontrole nepodařilo odchytit 2 ptáky ze stejné skupiny. Vždy to byl buď jeden kroužkovaný a ostatní bez kroužků a pokud se z

právě protahující skupiny chytili dva s kroužky, měl každý z nich při kroužkování příslušnost k jiné skupině. Potulující se ptáci se toulají všemi směry. Někdy je směr i opačný směru tahu / T 334 530 139 km SV/. Některí z nich se v té době dostávají již i do zimoviště /Budapest 775 656/. Některé místní i potulující se ptáky zastihneme v těchže místech i po více letech. Místního ptáka kroužkovaného jako pull. jsme zastihli nejpozději 10.9. /1960 - N 63 645/, kroužkovaného při potulkách 1.10. /1984 - T 286 300/ Moudivláček, který byl 25.8.1980 chycen na "Bohdanči" a 24.8.1978 kroužkován 168 km JV /T 153 901/ byl pravděpodobně místního původu s opožděným tahem v době kontroly /obr. 2/.

Obr. 2. Pohnízdní potulky.

4. U 63 422 Vl. Šinek
P + l.r.: 22.07.1984 ryb. "Heřmanický", Ostrava - Heřmanice
49.52 N 18.20 E
K: 12.08.1984 rybník "Sopřeč" 195 km W
5. T 297 126 V. Petera
P: 11.06.1983 Rodov /Hradec Králové/ 50.18 N 15.49 E
K: 12.08.1983 rybník "Sopřeč" 30 km SW
6. T 356 360 F. Bártá
l.r.: 06.08.1984 Černožice n.L. /Hradec Králové/
50.19 N 15.53 E
K: 15.08.1984 rybník "Sopřeč" 33 km SW
7. T 10 125 L. Šancel
l.r.: 08.08.1977 rybník "Sopřeč"
K: 08.09.1977 Ibid.
K: 21.08.1978 Ibid.
8. U 77 489 J. Česák
P: 10.06.1984 ryb. "Újezdecký", Újezd /Pardubice/
50.07 N 15.51 E
K: 25.07.1984 rybník "Sopřeč"
K: 21.08.1984 rybník "Sopřeč" 22 km WSW
9. N 63 542 F. Šancel
M + l.r.: 10.09.1960 rybník "Rozhrna"
K: 25.08.1961 rybník "Skřín"
10. T 203 552 L. Šancel
P: 10.06.1984 rybník "Bohdaneč"
K: 25.08.1984 rybník "Sopřeč" 9 km SSW
11. T 190 L. Šancel
l.r.: 19.08.1976 rybník "Sopřeč"
K: 25.08.1976 Ibid.
12. T 153 901 T. Bělka
l.r.: 24.08.1978 ryb. "Nesyt", Sedlec 48.47 N 16.42 E
K: 25.08.1980 rybník "Bohdaneč" 168 km NW
13. T 334 530 Z. Pletka
l.r.: 28.07.1984 ryb. "Elatec" Divčice 49.07 N 14.18 E
K: 25.08.1984 rybník "Sopřeč" 139 km NE
14. U 46 546 P. Žďárek
l.r.: 01.07.1984 "Libišanská bažina", Libišany /Pardubice/ 50.09 N 15.46 E
K: 25. a 26.08.1984 rybník "Sopřeč" 16 km SW
15. M 751 471 M. Brandejský
P: 15.06.1977 Jičín 50.26 N 15.21 E
K: 26.08.1977 rybník "Sopřeč" 40 km SSE
16. N 63 645 L. Šancel
P: 02.06.1960 rybník "Bohdaneč"
K: 10.09.1960 rybník "Rozhrna" 4 km SW
17. N 71 354 F. Šancel
l.r.: 11.08.1962 rybník "Bohdaneč"
K: 26.08.1962 Ibid.
K: 11.09.1962 rybník "Sopřeč" 9 km SSW

18. Z 293 407 L.Šanclov
1.r.:11.08.1963 rybník "Bohdaneč"
K:17.09.1963 rybník "Sopřeč" 9 km SSW
19. U 3 083 V.Kratochvíl
1.r.:23.07.1982 rybník "Březinský" Voleč
K:17.09.1982 rybník "Sopřeč" 2 km S
20. T 203 281 L.Šanclov
1.r.:30.08.1983 rybník "Sopřeč"
K:01.08. a 19.09.1984 Ibid.
21. U 14 536 M.Brandejský
F + 1.r.:21.05.1983 Jičín 50.26 N 15.21 E
K:20.08. a 20.09.1984 rybník "Sopřeč" 40 km SSE
22. M 458 290 L.Šanclov
1.r.:23.07.1963 rybník "Bohdaneč"
K:22.09.1963 rybník "Trhonka" 4 km WSW
23. T 286 300 L.Šanclov
1.r.:19.09.1984 rybník "Sopřeč"
K:01.10.1984 Ibid.

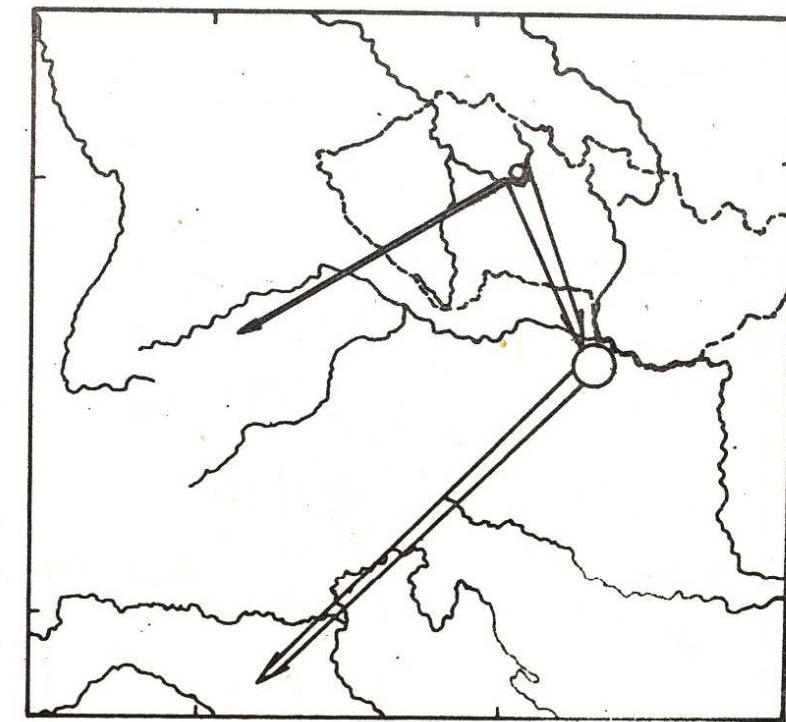
Odlet

Odlet místních moudivláčků začíná již v první polovině srpna, někdy pravděpodobně již dříve. To značí v době, kdy je zde nejvyšší koncentrace těchto ptáků v roce. Místní moudivláčci jsou doplnováni ptáky potulujícími se i ptáky protahujícími, v srpnu již i z velkých vzdáleností /viz potulky/. Protahují v menších skupinách do 20. exemplářů, nejsou ale vzácností i houfy čítající několik desítek exemplářů. Poslední pozorování /tab. 2., obr. 1/ do konce září. Výjimečně ještě v říjnu. Nejpozději jsme ho zastihovali 3.11.1974. V zimovišti byli místní moudivláčci kontrolováni již začátkem září, nejdříve 5.9.1959 / N 55 106/. Směr tahu převážně JV, pouze malá část volí směr na JZ. Pravděpodobně i ptáci zastiheni v Itálii volili JV směr cesty /obr. 3/. Pravděpodobně díky stálému promíšování hejn v době potulek /viz zde/, mohou být i sourozenci zastiženi v různých směrech /N 115 196 a 115 198/.

Tab. 2.

Odlet moudivláčků z území Bohdanečska - poslední pozorování

4.10.1958	30.09.1959	12.09.1960	27.09.1961	22.09.1962
21.10.1963	10.09.1964	15.09.1965	10.09.1966	15.09.1972
3.11.1974	15.09.1976	9.10.1977	1.10.1978	3.09.1979
29.09.1980	17.10.1981	17.09.1982	11.10.1984	

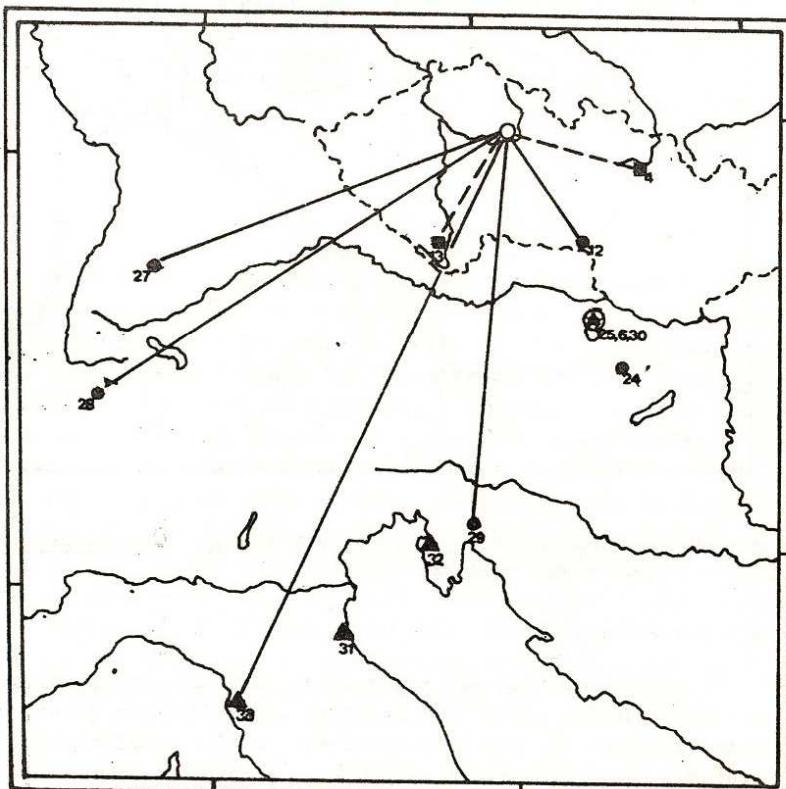

Obr. 3. Pravděpodobný tah moudivláčků z území Bohdanečska /podle výsledků kroužkování/.

Zimování

V zimních měsících zde nikdy nebyl zastižen, ani pozorován. Zimoviště našich ptáků leží nejbliže na Nezideráckém jezéro v Rakousku /obr. 4/, kde bylo zastiženo nejvíce kroužkových jedinců. Část moudivláčků zaletuje až do SZ Jugoslávie a S Itálie. Někteří, pravděpodobně stržení příslušníky cizích protahujících populací i ve Švýcarsku na jihu NSR.

24. Budapest 775 656 /+ T 104 761/
l.r.:01.08.1978 Fehérto 47.41 N 17.23 E M a d a r s k o
K:13.04.1979 rybník "Bohdaneč"
T.Fülöp
25. N 55 106
P:28.05.1959 rybník "Bohdaneč"
K:05.09.1959 Neusiedl am See 47.55 N 16.50 E
Burgenland L.Štancl
26. N 115 198
P:27.05.1964 rybník "Bohdaneč"
K:06.09.1964 Neusiedel am See Rakousko
L.Štancl

Obr. 4. Zimoviště moudivláčků z oblasti Bohdanečka.

27. N 115 196 /+ N 115 198 = sourozenci/
P:27.05.1964 rybník "Bohdaneč"
K:26.09.1964 Wernau bei Stuttgart 48.41 N 9.24 E
L.Štancl N S R
28. Sempach 591 722 /+ N 68 467/
l.r.:11.10.1960 Sempach 47.08 N 08.11 E
kanton Luzern Š vý c a r s k o
K:26.08.1961 rybník "Sopřeč"
29. T 10 198 /+ Ljubljana H 7 150/
l.r.:26.08.1977 rybník "Sopřeč"
K:11.10.1978 Bobovec-Kranj 46.17 N 14.21 E
Slovenija Jugoslávie L.Štancl
30. N 120 297
l.r.:05.08.1964 rybník "Bohdaneč"
K:07.11.1964 Neusiedl am See Rakousko
F.Štancl
31. N 133 904
l.r.:09.08.1966 rybník "Bohdaneč"
+13.11.1966 Codo 44.23 N 12.03 E
Ravenna F.Štancl
32. T 174 565 /+ Ljubljana JA 270/
l.r.:10.08.1980 rybník "Bohdaneč"
K:13.12.1980 Sečovlje-Portorož 45.28 N 13.38 E
Slovenia Jugoslávie L.Štancl
33. N 66 575
F j.r.:11.09.1960 rybník "Rozhrna"
+10.01.1962 Navacchio 42.46 N 10.16 E
Pisa Itálie L.Štancl

Hnízdní revíry

Hnízdní revíry obsazují samec, který brzy po příletu začíná stavbu hnízda /15.4.1968 "Udržal" začátek stavby, 19.4.1968 "Bohdaneč" již staví oba, 21.4.1947 "Matka" téměř hotové hnízdo/. Po několika dnech se připojí samice, která spolu s ním hnízdo dostavuje. Po zasednutí na vejce se sameček dále nepodílí na hnízdění a venuje se stavbě dalšího, případně dalších hnízd, t. zv. "zábavných". V dostavěném a v nevelké vzdálenosti umístěném hnízdě /pod 100 m/, je zcela reálná doménka, že toto hnízdo obsadila další samice, která se připojila k témuž samečkovovi. Mládata v těchto hnízdech jsou v rozličném stáří. Kroužkováním to však nebylo dokázáno. Tato stavební aktivita přetrívá u samečka po celou dobu hnízdění a mnohdy ještě po odchování mláďat. Ještě 1.7.1984 u rozestavěného hnízda na "Třesickém" rybníku.

Hnízdo, které je podlouhlého, ze všech stran uzavřeného tvaru, má různě dlouhou vchodovou rourku. Umístováno je v koncích větví stromů v pobřežních porostech, ve skupinkách stromů v rákosí a na hrázích rybníků. Někdy je využíváno i periodické zaplavování některých mokřin, které během doby hnizdění vyschnou, i okrajových částí lesů u rybníků, většinou nad vodou, ale i ve větší vzdálenosti od ní. Nalezená hnízda byla umístěna na: bříza 47x, olše 21x, vrba /převiselá a křehká/ 10x, dub 2x, osika 1x. Výše umístění hnízda od 0,6 do 11 m. Nejvyšší počet od 3 - 7 m /74,5 %/, nad 7 m 12 % /n = 83/. Hnízda umístěná přímo nad volnou vodou bývají niže. Umístěná jsou většinou na návětrné straně, při čemž převládá Z strana korun. V mnoha případech je tentýž strom a totéž místo používáno po více roků /snad tentýž pták?/.

Tab. 3.

Výška umístění hnízda

m	-1	-2	-3	-4	-5	-6	-7	-8	-9	-10	-11	Spolu
x	3	8	15	18	11	10	8	5	2	2	1	83
%	3,6	9,6	18,2	21,6	13,2	12,0	9,6	6,2	2,4	2,4	1,2	100

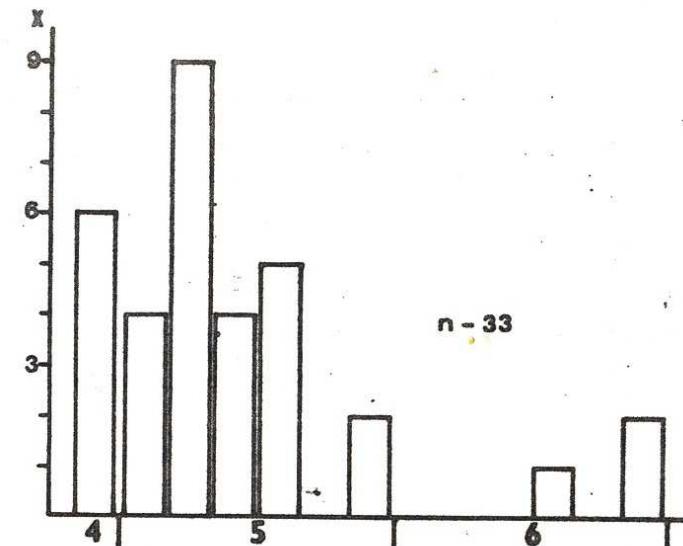
Hnízdo je dostavěno velmi rychle. Snášení prvních vajec začíná již koncem dubna /18,18 %/ a v první a druhé dekádě května /66,66 %/. Později začaté smůšky jsou pravděpodobně náhradní. Výjimečně snad některé samice zasednou 2x /ve druhé polovině června/. Nejdříve bylo první vejce snešeno 26.4. /1966 u r. "Matka" 29.4. 4 vejce z 6/, nejpozději po 25.6. /1980 u r. "Bohdaneč" 17.7. mladí ve stáří 4 dní - obr. 5/.

Počet vajec v úplných smůškách 3 - 8, nejvíce smůšek s 5.- 7 vejci /86,6 %/. Průměrná smůška 5,9 vajec.

Tab. 4.

Počet vajec ve smůškách

vajec	3	4	5	6	7	8	n	$\bar{x}$
x	2	-	8	12	6	2	30	5,9
%	6,7	-	26,6	40,0	20,0	6,7	100	

Obr. 5. Snášení prvního vejce

Samice sedí na vejcích sama po snešení 3 - 4 vajec, takže jsou mláďata ve hnízdě o nestejném stáří. Ta se vracejí do hnízda ještě několik dní po vyvedení. V jednom případě po 3 týdny, ještě koncem července. Bylo zde pozorováno 5 ex., ale některý den dvojnásobný počet.

Ztráty

Nejvyšší ztráty vznikají po silných a nebo dlouhotrvajících deštích, kdy se promáčkne vrchní část vchodu a přimknuté ke spodní části. Tím se vchod slepí a samice nemůže krmit. Mláďata zde hynou hladky. Část hnízda je zničeno škodou. Neoplozená vejce nevýhozí často. 1 x jsme nalezli 3 vyhozená vejce pod hnízdem. Ta se patrně nalepila samici na peří a byla jí vynešena a ztracena. Celkové ztráty u pravidelně kontrolovaných hnízdců činí 35,5 %.

Tab. 5.

Ztráty na hnizdech a smlátkách

	x	%
Kontrolovaná hnízda	30	100
Počet snešených vajec	176	100
Opouštěno hnízda	2	7
Zničeno škodnou hnízda	3	10
Slepěný vchod hnízda	3	10
Neoplozených vajec 5x 1, 1x 2, 1x 4	11	6,3
Vyhozená vejce ze hnízda	3	1,7
Mrtvých mláďat ve hnízdě	1	0,5
Ztráty celkem	35,5	

Tab. 6.

Stáří

	- 6 m	- 1 r	- 2 r	Celkem	Nejvyšší stáří	
Full., Juv.	26	6	3	35	2,0,1	
Adult.	1	1	1	3	1,4,0	
Celkem	27	7	4	38		
%	71,01	18,41	10,52	100	+	0,06

V tabulce 6 je uvedeno stáří, většinou odchycených a kontrolovaných moudivláčků. Z nich byli pouze 2 mrtví, střelení v Itálii. Mimo zde uvedené, bylo ještě několik desítek ex. kontrolovaných za 1 až několik dnů. Nejstarší mladý pták byl kontrolován po 2 letech a 1 dni.

Literatura:

- Hubálek Z., 1974: Ornitológická pozorování. Zprávy ČOS 18:17.
 Janalík F., 1961: Avifauna Třešického rybníka 1961. Acta Musei Reginashradecensis S.A.: 171 - 206.
 Janalík F., 1962: Ptactvo Libišanské bažiny. Ibid. 109 - 160.

Jirásek J., 1946/47: Hnízdění moudivláčka na Pardubicku. Věsmír 25: 70.

Kotek F., 1961: Rozšíření moudivláčka lužního /Remiz pendulinus L./ na Pardubicku. Acta Musei Reg. et. Pard. 1 - 2: 230 - 231.

Kratochvíl V., 1972: Ptactvo státní přírodní rezervace Na hradech v letech 1960 - 1970. Práce a studie - Přír. 4: 89 - 100.

Musilek J., 1946: Ptactvo Pardubicka. Pardubice.

Obhlídal F., 1949: Vzácné ptáci druhy na Pardubicku v letech 1946 - 1948. Pardubice: 1 - 15.

Sklenář J., 1982: Obratlovci Státní přírodní rezervace Bohdanečský rybník a rybník Matka. Acta Musei Reg. XVII: 217 - 259.

Štancl L., 1958: Ptáci obyvatelé Státní přírodní rezervace "Bohdaneč". Ochrana přírody 13: 8 - 11.

Štancl L., 1968: Ptactvo rybníka "Sopřeč". Acta Musei Reg. IX: 157 - 193.

Štancl L., 1973: Ptactvo Státní přírodní rezervace "Bohdanečský rybník a rybník Matka". Ibid. XIV: 129 - 163.

Štancl L., Štanclová H., 1974: Ptactvo rybníků v okolí Bukovky u Lázní Bohdaneče. Ibid. XV: 127 - 168.

Vágner V., 1951: Opětovné hnízdění moudivláčka /Remiz pendulinus/ na Pardubicku. Sylvia XVIII: 95.

Zusammenfassung:

Beutelmeise /Remiz pendulinus L./, Verbreitung, Brüten und Zug im Gebiet von Bohdaneč und dessen weiterer Umgebung.

Vor 1946 war die Beutelmeise in diesem Gebiet nicht bekannt. Vor dieser Zeit verbreitete sie sich im ganzen Gebiet. Sie erscheint am Brutplatz grösstenteils in der ersten Aprildekade /70 % der ersten Beobachtungen/, seltener schon im März. Die früheste Beobachtung machen wir am 8.3.1964 /Tab. 1, Abb. 1/. Während des Herbststumherstreifens legen die Vögel beträchtliche Entfernung in verschiedenen Richtungen zurück /Abb. 2/. Der Herbstzug beginnt schon im August. Die späteste Beutelmeisenbeobachtung machen wir am 3.11.1974 /Tab. 2, Abb. 1/. Der grösste Teil der Beutelmeisen dieses Gebietes zieht in Richtung SO /Abb. 3/. Im Wintergebiet wurden sie schon am 5.9. 1959/ angetroffen. Die hiessige Population hat ihren nächstgelegenen

Überwinterungsplatz am Neusiedler See. Weitere Plätze befinden sich im Nordwesten Jugoslawiens und in Norditalien. Seltener wurden sie im Winter in der Schweiz und im Süden der BRD ange troffen /Abb. 4/. Im Brutgebiet überwintern sie nicht.

Ihre Nester befinden sich an Bäumen der Teichufer, der Sumpf gebiete und auch am Flussufern. Grösstenteils wurden ihre Nester am Birken /47 mal/ und an Erlen /21 mal/ gefunden. Weitere an Weiden und Eichen, und ein Nest befand sich in einer Espe.

Sie waren in Höhe von 0,6 m bis zu 11 m angelegt /Tab. 3/. Die ersten Eier wurden Ende April und in der ersten Maihälfte gelegt /Abb. 5/. Die früheste Eiablage stellten wir am 26.4. 1966/ fest. Die vollen Gelege bestanden aus 3 - 8 Eiern /Tab. 4/. Die Brutverluste betrugen 35,5 % /Tab. 5/ und das höchste nachgewiesene Alter eines Jungvogels nur 2 Jahren und einen Tag /Tab. 6/.

Ladislav Šanclov
Helga Šanclová
533 43 Rohevládova Bělá 43

Výsledky výzkumu rozšíření a početnosti dravých ptáků a sov ve Východočeském kraji za roky 1975 - 1984

Tomáš Diviš, Česká Skalice

Jedním ze stěžejních úkolů Skupiny pro výzkum dravých ptáků a sov (dále jén SVDPS) je inventarizace hnizd, jinými slovy výzkum rozšíření a početnosti hnizdních populací sledovaných druhů. Uvážíme-li, že Východočeském kraji pracuje už plných 10 sezon výrazně nejaktivnější krajová podskupina SVDPS, pak lze od jejich členů právem žádat první konkrétní údaje o rozšíření a početnosti východočeských příslušníků obou sledovaných rádů.

Následující zpráva tedy předkládá výsledky desetiletého mapování hnizdního rozšíření dravců a sov ve Východočeském kraji. I když nejsou údaje pro většinu sledovaných ploch plně reprezentativní, přesto přináší velmi dobré informace o současném rozšíření jednotlivých druhů a umožňují učinit si přinejmenším přibližnou představu o jejich početnosti.

Podkladem pro tuto práci byly výsledky v inventarizaci hnizd zpracované jednotlivými členy podskupiny podle příslušných pokynů. Souhrn výsledků za celé období členství v SVDPS, resp. za období let 1975 - 1984, zaslali všichni současní členové podskupiny s výjimkou dvou, kteří se inventarizací nezabývají. Z bývalých členů podskupiny byli o poskytnutí výsledků požádáni Dr. J. Flousek a Z. Volf, kteří se v minulosti věnovali inventarizaci ve větší míře a bylo by škoda jejich výsledky pomínot. Jmenný seznam všech mapovatelů obsahuje tabulkou.

Základní jednotkou početnosti hnizdních populací sledovaných druhů je h n i z d n í o k r s e k , což je oblast, ve které ve sledovaném období prokázáně nebo pravděpodobně hnizdil jeden konkrétní pár. Základní plošnou jednotkou je k v a d r á t pro mezinárodní síťové mapování organismů, který byl pro potřebu přesnějšího vymezení sledovaného území rozdelen na čtvrtiny označené v horní polovině kvadrátu zleva A a B, v dolní polovině zleva C a D.